11/03/2022

Πειραιώς Σεραφείμ: Να μη χαθούμε στο σκοτάδι του ψεύδους

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Πειραιώς

Ποιμαντορική Εγκύκλιο για την Κυριακή της Ορθοδοξίας εξέδωσε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πειραιώς κ. Σεραφείμ. Ο Σεβασμιώτατος μεταξύ άλλων τόνισε: «Γιορτάζουμε σήμερα αγαπητά μου παιδιά, την Ορθοδοξία και την Ορθοπραξία, το λόγο και την πράξη, τη θεωρία και το βίωμα. […] Ο Θεός αποκαλύπτεται μυστικά και σε μας για να μη χαθούμε στο σκοτάδι του ψεύδους που πάντα πειράζει τους αγωνιστές μέσα στον κόσμο».

Παρακάτω μπορείτε να διαβάσετε ολόκληρη την εγκύκλιο:

Τέκνα μου αγαπητά και περιπόθητα,

Την εικόνα του Χριστού κρατώντας, των Αγίων τις όψεις, τα τίμια λείψανά τους, πορευόμαστε ανάμεσα στους Χριστιανούς μέσα στο Ναό, όπως το Τυπικό ορίζει κι η παλαιά συνήθεια. Μα κι οι πιστοί στα χέρια τους ευλαβικά βαστούν εικόνες χάρτινες, μ' εκείνες τις άγιες μορφές που τιμούν κι αγαπούν. Γιορτάζουμε και χαίρεται η ψυχή μας σήμερα τις μορφές.

Κι όταν έρχεται η ώρα της μνημόνευσης «Των της Ορθοδοξίας προμάχων», όλων εκείνων που δεν πείστηκαν από το ψεύδος· εκείνων που έμειναν στην αλήθεια σταθεροί· εκείνων «των ευσεβών Βασιλέων, αγιωτάτων Πατριαρχών, Αρχιερέων, Διδασκάλων, Μαρτύρων, Ομολογητών», με συγκίνηση και θαυμασμό αναρωτιόμαστε: πως οι άνθρωποι αυτοί σήκωσαν στους ώμους τους ολάκερη την οικουμένη.

Κι αν σήμερα τιμούμε και θαυμάζουμε τη στάση τους, δεν συνέβη το ίδιο και στην εποχή που έζησαν. Γιατί υπέστησαν τα πάνδεινα οι των εικόνων φίλοι και προσκυνητές: λοιδωρίες και ταπεινώσεις, κατηγορίες και διαβολές, αποκλεισμούς και αποπομπές, διώξεις και ποινές, φυλακίσεις και εξορίες, βασανισμούς και μαρτύρια φρικτά. Είναι τα συναξάρια γεμάτα με μάρτυρες και ομολογητές της σκοτεινής αυτής περιόδου της εικονομαχίας. Ψυχές γενναίες που είλκυσαν τη Χάρη του Θεού και την διέπρεψαν στον κόσμο όλο.

Πως όμως έφθασαν σε τούτο το κατόρθωμα; Πως αναγνώρισαν το δόγμα το ορθό και το βίωμα της αληθείας; Πως δεν ξεγελάστηκαν από την πλάνη, που ντύθηκε μανδύα πνευματικό; Πως έμειναν σταθεροί και ακλόνητοι μέσα στο σκοτάδι και στη δίνη της κακίας των ισχυρών;

Πρώτιστα αγάπησαν το Θεό και το λόγο Του. Αναζήτησαν τη φωνή Του παντού: στη Γραφή, στη Λατρεία, στην Άσκηση, στους Πατέρες, στη φύση, στο συνάνθρωπο. Έψαξαν τα σημεία του Θεού, τα χνάρια Του μέσα στην ιστορία. Γύρεψαν τη μυστική Του παρουσία στη ζωή, τους ψιθυρισμούς Του και τις σιωπές Του. Κι ο Θεός, παρότι είναι «ανέκφραστος, απερινόητος, αόρατος, ακατάληπτος» ως προς τη φύση, από την πολλή Του αγάπη προς Εκείνους που τον αναζητούν, έγινε προσιτός και προσεγγίσιμος, καταληπτός και μεθεκτός, έγινε φως και ενέργεια άκτιστη που κοινωνεί και χαριτώνει τους Αγίους σε κάθε εποχή και περίσταση.

Τα Άγια αυτά πρόσωπα, που αξιώθηκαν θείων εμπειριών, αισθάνθηκαν τη μέγιστη χαρά, μα έπειτα και λύπη μεγάλη. Χαρά ανεκλάλητη για τη θεία επίσκεψη. Λύπη

άφατη, γιατί ο Θεός μετά την αποκάλυψή Του αποσύρεται πάντα ξανά στη σιωπή.

Γλυκά πληγώθηκε η ψυχή τους από την αγάπη του Θεού. Γι' αυτό και πήραν απόφαση να ζήσουν κάθε στιγμή του βίου τους με τρόπο τέτοιο που να μπορεί να ελκύει τη Χάρη του Θεού. Έκαναν τη θεία εμπειρία βίωμα καθημερινό. Κάθε ανάσα και κάθε πνοή τους έψαχνε το Θείο, κάθε έργο και κάθε κόπος προσφέρονταν στην αναζήτησή Του, κάθε λόγος και κάθε προσευχή αποσκοπούσαν στη σχέση μαζί Του. Κι ήταν η ζωή αυτή όμορφη. Κι είχε νόημα αυτή η ζωή. Κι ήταν μια ζωή αληθινή που αντιστεκόταν στα πάθη, και καταργούσε τις κακίες, και νικούσε τελικά τον ίδιο το θάνατο.

Κι όταν κάποιος έχει ζήσει μια ζωή ομορφιάς και αλήθειας, δεν μπορεί να ζήσει το βίωμα της ασχήμιας και του ψεύδους. Τούτο συνέβη και στους χρόνους της εικονομαχίας. Κάποια πρόσωπα που προσέγγιζαν την πίστη ιδεολογικά, και όχι εκκλησιαστικά, έκριναν πως η προσκύνηση των εικόνων οδηγεί σε λατρεία της ύλης, του κτιστού κόσμου και όχι του ακτίστου Θεού. Ο πειρασμός που αναφέρονταν υπαρκτός. Η επιχειρηματολογία τους έμοιαζε άρτια και πλήρης. Τα επιχειρήματα που προέβαλαν λογικοφανή και πειστικά. Ο λόγος τους φιλοσοφικός και βαθυστόχαστος. Ο τρόπος τους έμοιαζε ανώτερος και πνευματικός. Κι όμως οι Άγιοι της Εκκλησίας δεν πείστηκαν από τη δική τους θεώρηση, δεν ακολούθησαν τη δοξασία της απόρριψης των ιερών εικόνων. Γιατί αυτό συνέβη;

Μα ακριβώς γιατί οι λόγοι των εικονομάχων δεν είχαν σχέση με το βίωμα της Εκκλησίας. Η Παράδοση της Εκκλησίας είχε εντάξει στη ζωή Της την τιμητική προσκύνηση των εικόνων από πολύ νωρίς. Ο Ευαγγελιστής Λουκάς ήταν ο πρώτος που αγιογράφησε την όψη της Θεοτόκου. Το πρόσωπο του Χριστού και οι μορφές των Αγίων βρίσκονται αποτυπωμένες από τους Χριστιανούς στις κατακόμβες.

Οι πρώτοι Ναοί κοσμήθηκαν από τα πρόσωπα των αγίων. Οι πιστοί τοποθέτησαν εικόνες του σαρκωμένου Υιού και Λόγου του Θεού, του προσώπου του Ιησού Χριστού, της Μητρός Του, των Αγίων Του στα σπίτια τους. Έζησαν ανάμεσα στις εικόνες, προσευχήθηκαν μπροστά σ' αυτές, κατέθεσαν πόνους και παθήματα ενώπιόν τους, τις λιτάνευσαν σε καιρούς ειρήνης και σε χρόνους δυστυχιών, δέχθηκαν θεραπείες και θαύματα από την προσκύνησή τους. Η ζωή, η πίστη και η ευλάβεια των χριστιανών ήταν συνυφασμένη για αιώνες με τις ιερές εικόνες, γιατί η τιμή «διαβαίνει στο πρωτότυπο».

Οι πολέμιοι των εικόνων εισηγήθηκαν, και τελικά προσπάθησαν να επιβάλλουν με

τη βία, μια ζωή χωρίς εικόνες. Μια ζωή που ο Θεός είναι απόμακρος, ξένος, άγνωστος. Μια ζωή που η ανθρώπινη φύση του Χριστού, το πρόσωπό Του, το σώμα του, τα γεγονότα του βίου του υποτιμώνται και δεν κρίνονται άξια ιδιαίτερης αναφοράς. Μια ζωή που στερεί τον άνθρωπο από την απτή εμπειρία του Θεού.

Μα πως να συμφωνήσουν οι Θεόπτες Άγιοι, εκείνοι που τους επισκέφθηκε ο Θεός, τούτη την αλλαγή; Πως να δεχθούν μια ζωή χωρίς την όψη του Θεού; Πως να στερηθούν τη παρηγορία της μορφής των Αγίων; Πως να εκφράσουν απτά την αγάπη τους χωρίς το άγγιγμα και τον ασπασμό των ιερών εικόνων;

Ο δρόμος του βιώματος είναι εκείνος που έκανε τους υπέρμαχους των εικόνων να απορρίψουν τις δοξασίες των εικονοκλαστών. Έχοντας βιώσει την αλήθεια, το κάλλος, το λόγο του Θεού, μπορούσαν να αναγνωρίσουν ποια δόγματα ήταν αληθή και ποια οδηγούσαν στην πλάνη και την απώλεια.

Αυτόν τον τρόπο των Αγίων έχουμε κι εμείς αγαπητά μου παιδιά, μεγάλη ανάγκη στους δύσκολους καιρούς μας. Σήμερα που πολλά ακούγονται από πολλούς. Σήμερα που υπάρχει σύγχυση μεγάλη τόσο εξαιτίας της αμαρτίας, όσο και εξαιτίας της πλάνης. Σήμερα πρέπει να ακολουθήσουμε των Μαρτύρων και των ομολογητών το παράδειγμα.

Πρέπει να ζήσουμε το λόγο του Θεού. Κάθε τι που η Εκκλησία κομίζει και μας προσφέρει υπάρχει για να γίνει ζωή πίστης, ομορφιάς και νοήματος. Πρέπει να ζήσουμε και να χαρούμε τη σχέση μας με το Θεό, με τους αδελφούς μας, με την κτίση όλη. Η χαρά και η ελευθερία για τον χριστιανό αποτελούν κριτήρια αληθείας σε κάθε περίσταση του βίου. Ο άνθρωπος ο σφιγμένος, εκείνος που έχει μπερδέψει τη μιζέρια με την πνευματικότητα, δεν θα είναι δύσκολο να ξεγελαστεί και να αποδεχθεί ένα κίβδηλο δόγμα η μια πλανεμένη διδασκαλία.

Πρέπει επίσης, το βίωμα της Εκκλησίας να το κάνουμε λόγο. Τα όσα ζήσαμε μέσα στη μυστηριακή ζωή, μέσα στον κοινοτικό βίο, μέσα στα άγια και στα καθημερινά καλούμαστε να τα εκφράσουμε, να τα περιγράψουμε και να τα μοιραστούμε με τους ανθρώπους γύρω μας. Μ’ αυτόν τον τρόπο θέτουμε την εμπειρία μας ταπεινά στην κρίση της Εκκλησίας. Δεν εμπιστευόμαστε τον κλειστό μας εαυτό, αλλά το εκκλησιαστικό Σώμα. Κι έτσι ο λόγος γίνεται διάλογος γόνιμος μεταξύ μας που μας οδηγεί στην αλήθεια. Κι ο λόγος αυτός παρηγορεί, θεραπεύει και θαυματουργεί γιατί είναι γνήσια εκκλησιαστικός. Γιατί δεν είναι λόγος που καταγγέλλει και διαμαρτύρεται αδιάκριτα, δεν είναι λόγος που εισάγει έριδες και σχίσματα. Αλλά είναι λόγος αγάπης και ενότητας και θυσίας.

Έτσι η εκκλησιαστική ζωή ανοίγεται σε όλο τον κόσμο και γίνεται πρόσκληση προς κάθε πονεμένο άνθρωπο. Όχι αόριστη και ασαφής, αλλά συγκεκριμένη και σαρκωμένη, στο Σώμα του Χριστού, στην Εκκλησία, στην ζωή του κάθε χριστιανού, στο κάθε πρόσωπο.

Γιορτάζουμε σήμερα αγαπητά μου παιδιά, την Ορθοδοξία και την Ορθοπραξία, το λόγο και την πράξη, τη θεωρία και το βίωμα. Ο Θεός αποκαλύφθηκε στους Πατέρες μας και αποκαλύπτεται μυστικά και σε μας για να πιστέψουμε και να ζήσουμε, για να αγωνιστούμε και να ευφρανθούμε, για να φωτισθούμε και να αγιασθούμε. Ο Θεός αποκαλύπτεται μυστικά και σε μας για να μη χαθούμε στο σκοτάδι του ψεύδους που πάντα πειράζει τους αγωνιστές μέσα στον κόσμο.

Ευχόμαστε σε όλους, τούτη τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή να αξιωθείτε να βιώσετε την Αλήθεια που ελευθερώνει και αναπαύει, την Αλήθεια που χαριτώνει και σώζει, την Αλήθεια που φωτίζει και ενώνει.

Εύχομαι από καρδίας έτη πολλά και καρποφόρος η αρξαμένη Αγία και Μεγάλη Τεσσαρακοστή!

Μετά πατρικών ευχών

Ο Μ Η Τ Ρ Ο Π Ο Λ Ι Τ Η Σ

+ ο Πειραιώς ΣΕΡΑΦΕΙΜ